ctu ualoris rei. Ite(m) ex eo q(uo)d aliq(ui)d
p(er)soluitur ult(ra) sup(er)ma(m) recepta
puta fuit uendita p(ro) .c. et est in
pacto q(uod) cum rescindet(ur) uenditio
reddantur .c.xx. Ite(m) ex eo q(uod) em(p)
tor co(n)sueuit exerce(re) usuras. p(er) illa(m)
dec(retalem) ex(tra) de emp. et uen. ad n(ost)ram
Et de pignore. illo uos. Ite(m) a(liqui)s mu
tuat nauiga(n)ti uel eu(n)ti ad nu(n)di
nas certa(m) pecunie q(uan)titate(m) recep
tur(us) ad ultra sorte(m) p(ro) eo q(uod) susci
pit in se p(er)iculum .i. si pecuniam
uel merces inde emptas portauerit
saluas. al(ia)s n(on) teneat(ur) sibi (et)iam de sor
te. Ite(m) aliquis mutuat barchino
ne .m. sol. ut certe reddatur
sibi .c. aurei et scit uel credit di
ctos aureos ibi plus uale(re). Reci
pit in se p(er)iculum ut et p(ri)mi. Si(mi)l(ite)r q(ui)d
in h(ui)s et similib(us) co(m)mittitur usu
ra. ad hoc d(icu)nt quida(m) q(uod) n(on). Cu(m) .n.
mutuu(m) dicat(ur) q(uia) de meo fit tuu(m).
et ita o(mn)e p(er)iculum rei mutuate
ad te transferat(ur) non u(idetu)r incong(ru)u(m)
si in casu p(re)posito n(on) in co(m)pensatione(m)
p(er)iculi in me suscepti aliquid reci
piam. ar. di. lxxxviij. Eiciens.
S(ed) di(co) q(uod) i(de)o p(ro) usu rei locate aliq(ui)d
p(otes)t accipi. q(uia) rei locate p(er)iculum p(er)
tinet ad locante(m). Sec(us) in re mu
tuata. Alij u(er)o uocau(er)u(n)t o(mn)i(n)o
et uerius .s. q(uod) sit usura. ar. e(xtra)
e(odem) c. Eiciens. ibi .n. gl(os)a assig

na(n)do d(ifferentia)m int(er) mutuu(m) et loca
tum ponit t(ri)a. P(ri)mu(m) q(uia) i(n) mutu
o tra(n)sfert(ur) p(er)iculum in accipiente(m).
Sec(us) in locato. Secu(n)d(u)m q(uia) pecuni
a n(on) deteriorat(ur) p(er) usum. Secus in do
mo uel eq(uo). uel alia re locata. Ter
tiu(m) q(uia) usus pecunie nullum fruc
tu(m) uel utilitate(m) p(re)stat utenti. Se
cus in usu agri uel domus. uel
equi. uel alteri(us) rei locate. Licet
ergo in casu p(re)posito cesset p(ri)ma
r(ati)o differe(n)tie. non t(ame)n cessant du
e ultime. Et i(de)o tutior est hec ul
tima opinio. Max(ime) q(uia) tales sep(e)
faciu(n)t tale mutuu(m) p(ro)p(ter) spem lu
cri pecuniarii. q(uod) n(on) l(ic)z. ut. s(upra) e(odem) c.
Co(n)suluit. p(re)terea u(idetu)r fieri in frau
dem usurar(um). Expressa est ho
die dec(retalis) ex(tra) e(odem) c. Nauiga(n)ti. Posset
t(ame)n hic excogitari casus in quo
n(on) e(ss)et usura ult(ra) sorte(m) accipe(re).
Puta du(m) ego emere(m) uel essem
p(ar)at(us) emere certas merces de pecu
nia. et tu p(ro)p(ter) nimia(m) instantia(m) fe
cisti me cessare a tali emptione
i(de)o ut m(ihi) mutuare(s). Et ego dico
uolo q(uod) ibi reddas in t(ant)u(m) q(uan)tu(m)
eem ibi h(ab)uiss(em) de illis m(er)cib(us). si
eas illuc detulerim. recipio t(ame)n
in me p(er)iculum. ut sup(ra)dictu(m) est.
Et hoc i(de)o q(uia) illud recipit ta(m)q(uam)
in(ter)esse q(uo)d licet. ut s(upra) e(odem) c. licet
a. ¶ Ite(m) quid de illis qui emu(n)t

creditor deducere in pactum expressum.
uel saltem sperare effectum ipsius
obligationis tacite: cum ꝫ talia pacta
interueniant in spiritualibus ad que al
quis tenetur. 17. s. de sy. c. Item no. q̄
sicut. ad hoc dico saluo meliori iud.
c. 7. t. q̄ creditor nullo modo debet pactum
apponere. nec principaliter spem uel
intentionem in tali retributione habere
Sed propter deum et ex caritate princi
paliter debet mutuare proximo indigenti.
Et tamen si forte secundario speret q̄ ille
debitor sibi remunerabit uel ad
simile si opus fuerit forte non est reprehen
dendus. ar. di. lxi. Quid prodest cum su
is uxor. Item quid si pena est ap
posita in contractu mutui. Nunquid
saltem pena illa poterit solui absque
periculo usure. Ad hoc dico q̄ si pe
na est iudicialis. i. a iudice imposi
ta et statuta propter puniendam con
tumaciam debitoris. qui cum po
sit contempnit in termino statuto
soluere pecuniam creditori non est
usura. ar. xxiii. q. quicumque in fi.
ff. de re. iudi. Cum actore. Si uero
pena sit conuencionalis. i. de comu
ni consensu partium in ipso contractu ap
posita ut saltem metu pene de
bitum certa die soluatur. usura non
committitur. dum tamen semper sit intentio
recta ut supradictum est. ar. xxiii. q. i.
quicumque. et extra de arbi. dilecti

utrum autem liceat tales penas exigere
quantum ad ecclesiam tamen an est uel ex. 27. s. de
penis. c. penarum. et. s. e. c. licet
a. Dicas ille qui tale in penam appo
suit consueuit esse usurarius presu
mitur q̄ in fraudem usurarum ad
iecerit penam. ff. de ac. emp. pu
cat. c. i. et ar. ff. de usuris. Est ꝫ
presumptio q̄ sit usura si per singulos
menses uel annos dicatur committi.
ar. c. e. t. auct. ad h. et id in similibus
que ab usurariis presumuntur quod
in fraudem usurarum solent spiritua
liter concedere. Talia enim inducunt pre
sumptionem prima facie q̄ sit u
sura. In iudicio tamen anime stare con
fessioni sue ꝫ propter presumptiones con
trarias diligenter examinare conscientiam
suam. Item quid si uendidi pre
dium cum condicione adiecta. ut quandocunque
soluatur predium a me uel herede
meo redeam predium ego uel heres
meus. Vel quandoque a septennio usque
ad nouennium. uel simile. Nunquid est
usurarius contractus. Ad hoc dico q̄
non est mutuum. Et emptor facit
fructus suos. sine periculo usure.
licet uenditor iuxta uenditio
nis formam postea recuperet predi
um. Et hoc intelligas nisi in frau
dem usurarum sit facta talis uenditio
q̄ presumi ex hiis coniecturis. s.
ex eo q̄ modicum est pretium respe